

L'ecoturisme empeny el renaixement del poble abandonat de Buseu

Llum verda al pla especial per a la reconstrucció del petit nucli de Baix Pallars

Perspectiva de Buseu (Pallars Sobirà); a l'esquerra, Casa Felip, que ja es va reconstruir fa anys

ROSA M. BOSCH
Buseu (Pallars Sobirà)

Cap al 1980, Buseu, al municipi de Baix Pallars (Pallars Sobirà), vacuava en l'abandonament després de perdre els últims habitants, dos treballadors d'avançada edat de Casa Toni, la finca de més dimensions del poble. Sense llum, sense aigua corrent ni accés per carretera, la vida en aquest llogarret a 1.345 metres d'altura no era precisament fàcil. La recent aprovació per part de la comissió d'urbanisme de l'Alt Pirineu del pla especial presentat pels actuals propietaris, L'Altra Pallars SL, dona una empenta a la recuperació de Buseu, que passa per la reconstrucció dels habitatges i el foment de l'ecoturisme amb el ganxo de l'observació de quatre espècies de voltors.

Es tracta d'una iniciativa familiar gestada a Gerri de la Sal, localitat capçalera de Baix Pallars. Des de l'N-260 s'accedeix per una serpentejant pista asfaltada fins a Buseu. En primer pla, destaquen les vistes de la serra de Boumort, també s'atalaia a la llumnyania la muntanya del Turbó i una part de la Vall Fosca. Però el principal objectiu dels que arriben a aquest apartat racó és albirar ocells, trencalossos, voltors negres i comuns i aufransys. "Només aquí, al Prepirineu de Lleida, se'ls pot veure tots quatre junts", destaca Jordi Canut, tèc-

Les quatre espècies de voltors a Buseu

nic de fauna prejubilat i un dels promotors.

"El 2002 vam comprar el primer edifici, Casa Toni, i les seves 166 hectàrees. Després van anar adquirint quatre habitatges més amb les respectives eres, corrals i terres fins a sumar un total de 230 hectàrees de pastures, boscos i cingles. A mi el que m'interessava era millorar els hàbitats i obrir espais per atreure fauna salvatge", explica Canut. Cada any, comenta, s'acosten entre 200 i 300 persones de diferents països que volen fotografiar aquests ocells rapinyaires.

L'Altra Pallars ja va demanar el 2011 a l'Ajuntament permís per rehabilitar un dels immo-

LA VANGUARDIA

bles, Casa Felip, que allotja els visitants. Però el pas més important es podrà fer a partir d'ara gràcies a l'aprovació de la reconstrucció de tot el poble. L'autor del pla especial urbanístic és l'arquitecte Josep Bunyesc, especialitzat en obres sostenibles en entorns de muntanya. El Departament de Territori de la Generalitat indica que els promotors podran consolidar l'antiga configuració de Buseu així com totes les seves ruïnes respectant la composició unitària del conjunt, la volumetria i la fisonomia externa. Els usos admesos són habitatge i turisme rural, activitats agràries, cellers, restauració i tallers artístics o educatius.

Casa Felip és el conjunt que té més bones vistes i és a prop

Aquest paratge del Pallars Sobirà atreu trencalossos, voltors negres i comuns i aufransys

Els promotors, una societat familiar, van comprar la primera propietat, Casa Toni, el 2002

d'una menjadora que s'ha habilitat per atreure els voltors. Hi ha cinc habitatges més per rehabilitar, a més de corrals i palleres. L'església romànica de Sant Serni, propietat del bisbat d'Urgell, que data del segle XI, continua a peu dret però en un estat molt precari.

Respecte a les infraestructures bàsiques, Territori destaca que a Buseu "es potenciarà l'ús d'energies alternatives". "Per la seva ubicació i orografia, és el segon poble amb més insolació dels Pirineus catalans, després de Rubió, a Soriguera. Funcionem al 100% amb plaques solars, també per treure l'aigua del pou", apunta Canut. Una altra de les millores que s'ha dut a terme és l'asfaltatge dels 350 metres de camí per connectar amb la pista principal.

La població de Buseu apareix documentada des del segle IX, segons consta a la base de dades de Pobles Abandonats, un projecte iniciat el 2018 per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). A mitjans del XIX tenia nou cases i els censos del 1900 i el 1920 indiquen que arribava a 31 residents, el màxim històric, tal com esmenten les mateixes fonts. Va ser entre el 1950 i la dècada dels setanta quan va perdre la majoria dels veïns per les dures condicions de vida i l'atracció de la ciutat.

Els principals canvis que es veuran a Buseu els pròxims mesos és la rehabilitació de Casa Carboner i l'arribada d'un ramat de 200 o 300 ovelles. Un altre dels socis de la família propietària, l'enginyer forestal Gerard Canut, s'ocuparà de recuperar la ramaderia, una de les activitats tradicionals juntament amb la caça i el cultiu de patates, ordi i sègol.

Impuls per recuperar 84 poblacions

Buseu és un dels 84 pobles de Catalunya, i dels 43 de les comarques de l'Alt Pirineu, en procés de recuperació, segons la investigació que du a terme el projecte *Pobles abandonats, una herència universal per al coneixement i desenvolupament del territori*. Així mateix, s'han documentat un total de 213 localitzacions abandonades. Un altre paratge que aspira a tornar a tenir vida és Gallicant, entre el Baix Camp i el Priorat, que aquest any ha fet un pas endavant després de l'aprovació del pla de gestió i millora forestal de la finca, de 262 hectàrees. Ara, els promotors estan immersos en una sèrie d'actuacions per protegir la biodiversitat i reduir el risc de propagació d'incendis forestals. Un dels seus projectes estrella és tornar a plantar vinya.